

GOVORIMO HRVATSKI

broj 32
lipanj
2023.

školski list
Hrvatske
nastave
u Švicarskoj
Konfederaciji

Likovno-literarni kutak

Zabavni kutak

Kalendar

Cipelice latalice

tema broja:
HRVATSKA KUNA

RIJEČ UREDNICE

Dragi učenici i roditelji, dragi čitatelji našeg lista i drugi ljubitelji Hrvatske nastave u Švicarskoj, u rukama držite novi, 32. broj školskog lista *Govorimo hrvatski*. Školska godina na izmaku donijela nam je neka nova, ali i poznata lica u Švicarsku, a broj aktivnosti i projekata rastao je iz mjeseca u mjesec. Ove je godine školski list, uz već postojeće, dobio novu rubirku Tema broja, stoga je nemali broj stranica posvećen hrvatskoj kuni, kojoj su bile posvećene i godišnje izložbe učeničkih radova. Uz temu broju, svakako pročitajte što smo obilježili ove godine, tko nas je posjetio i koga smo ugostili, iskoristite našu turističku brošuru za ljetovanje na poluotoku Pelješcu, zabavite se uz stripove i zabavni kutak i ne zaboravite ukrasiti svoje domove kalendarom koji je rad naših učenika. Čitajte o hrvatskom na hrvatskom!

Manuela Obad, glavna i odgovorna urednica

UČITELJICE HRVATSKE NASTAVE U ŠKOLSKOJ GODINI 2022./2023.

Govorimo hrvatski, školski list Hrvatske nastave u Švicarskoj Konfederaciji (broj 32)

IZDAVAČ: Udruga roditelja Hrvatske nastave u Švicarskoj Konfederaciji

NASLOVNICA: Anđelina Škokić, 6. r., Basel (Brunnmatt)

LEKTORICE: Nevena Ćurković i Martina Kovačević Rakonić

UREDnice i LEKTORICE LITERARNOG KUTKA: Anita Banović i Kristina Galović

UREDnica LIKOvNOG KUTKA: Marta Obad

ENIGMATIKA: Sara Marđetko

SUREDnICA i KOREKTORICA: Andrea Tomašević

GLAVNA i ODGOVORNA UREDnICA: Manuela Obad

GRAFIČKO OBLIKOVANJE LISTA: Anja Kovačić

TISAK: Tiskara Kovačić

NAKLADA: 460 primjeraka

SADRŽAJ

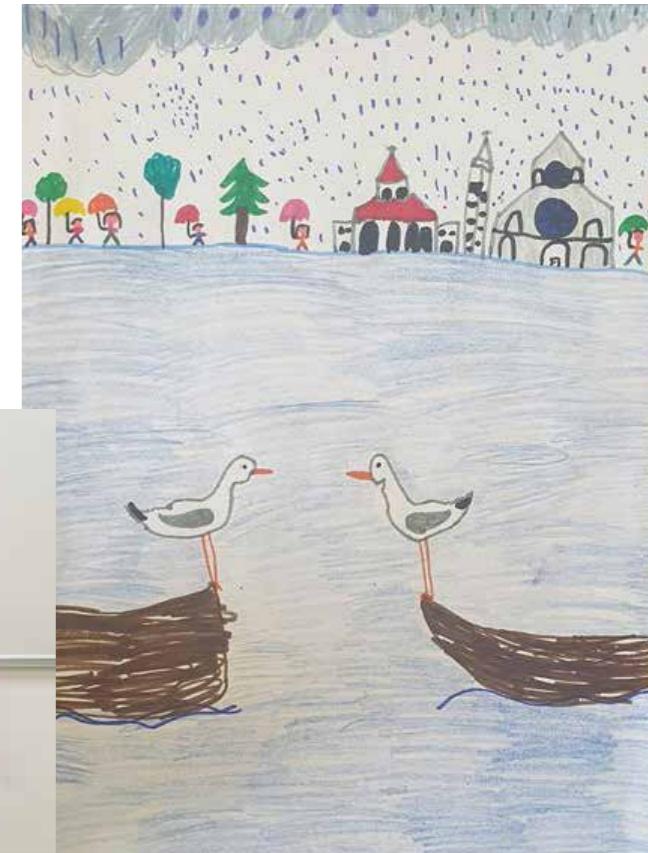
UVODNIK	2
OBILJEŽILI SMO	3
TEMA BROJA: HRVATSKA KUNA	14
LIKOVNO-LITERARNI KUTAK	20
KALENDAR	31
ZABAVNI KUTAK	33
ENIGMATIKA	34
CIPELICE LUTALICE	35

Likovni natječaj Lipa nad Zadrom

NAGRADA ODLAZI U BIASCU

Tekst: Andrea Tomašević, učiteljica

Učenica hrvatske nastave u kantonu Ticino (Biasca), Laura Markić, osvojila je nagradu na likovnom natječaju *Lipa nad Zadrom* koji se održao u listopadu 2022. godine u Zadru. Laura je kombiniranom tehnikom nacrtala razglednicu Zadra i osvojila nagradu u kategoriji za učenike od prvog do četvrtog razreda osnovne škole.

Laura Markić, 3. r., Biasca

Humanitarna akcija

DJECA TICINA ZA DJECU DJEĆJEG DOMA ZAGREB

Tekst: Andrea Tomašević, učiteljica

Tijekom prosinca hrvatska škola u Ticinu provela je humanitarnu akciju kojom su se prikupljale donacije za *Dječji dom Zagreb*. Svi su se rado odazvali ovoj akciji te se prikupilo mnoštvo stvari: odjeća, obuća, igračke svih vrsta i veličina, knjige i slikovnice, ali i neizostavni slatkiši. Donaciju su upotpunile i prigodne čestitke koje su učenici napravili na nastavi. Stvari su dostavljene domu u dva navrata, pazeći da svi pokloni budu uručeni prije Božića. Nadamo se kako smo ovom gestom djeci u Domu uljepšali blagdane.

Proslava Nikolina

SVETI NIKO ŠVICARSKOM ŠETA

Tekst: Anita Banović, učiteljica

Jednom davno, u jednom su gradu živjele tri siromašne sestre. Sveti Nikola im je želio pomoći, pa im je noću kroz dimnjak ubacio tri zlatnika u kuću. Zlatnici nisu pali u ognjište, već u čarape koje su se sušile na njemu. Sestre su drugog jutra bile presretne. Od tog dana, djeca na blagdan Svetog Nikole objese svoje čarape ili očiste čizme očekujući poklon iznenađenja.

Sveti Nikola, zaštitnik pomoraca, putnika i omiljeni svetac djece početkom prosinca bio je prisutan u pjesmama, igrokazima i kreativnim aktivnostima kojima su učenici hrvatske nastave u Švicarskoj obilježili njegov dan, 6. prosinca. Slavilo se i u crkvama i dvoranama gdje su učenici izveli prigodan program, a na kraju primili i željno iščekivane darove.

Luzern

Rapperswil

Zug

Basel

Suhr

Svjetsko prvenstvo u nogometu

KATAR 2022.

Tekst: Luka Rožman, 8. r., Nussbaumen

Svake se četiri godine održava svjetsko nogometno prvenstvo i nacije se bore za najprestižniju nogometnu nagradu na svijetu. Jedva smo dočekali novo, koje je započelo 20. studenog 2022. u Katru, a prvi smo put doživjeli da je započelo u jesen. Prvo održano prvenstvo ikad, bilo je 1930. godine u Urugvaju. Svjetsko prvenstvo u Katru vrlo je zanimljivo i neobično. Katar je ušao u povijest kao najmanja nacija ikad koja je organizirala svjetsko prvenstvo, a prvi je put organizirano u jednoj arapskoj državi. Na prvenstvu su se natjecale 32 države. Maroko je prva afrička država koja je ušla u polufinale svjetskog nogometnog prvenstva i to je svima bilo veliko iznenađenje. I naša je Hrvatska sve iznenadila kada smo pobijedili Brazil i postali treći na svijetu. Finale je bilo fenomenalno, a Mbappé je zabio tri gola za francusku reprezentaciju. Ipak, Argentinci su osvojili prvenstvo, a Messiju se obistinio san. Nažalost, sve ima svoj kraj, pa je 18. prosinca završilo prvenstvo koje je imalo mnogo iznenađenja. A sljedeće je tek 2026. godine.

Qatar 2022

Daniel Pavlić, 5. r., Nussbaumen

Navijači u Nussbaumenu

**HRVATSKA
PROTIV BRAZILA:
ČETVRTFINALE
U UČIONICI**

Tekst: Daniel Pavlić, 5. r., Nussbaumen

9 prosinca 2022., starija i mlađa grupa učenika u Hrvatskoj školi u Nussbaumenu gledale su utakmicu Svjetskog nogometnog prvenstva. Veliku je grupu nerviralo što su mlađi učenici često hodali pred projektorom. Ponijeli smo čips, Oreo i kokice. Bilo je napeto jer je Brazil vodio 1:0. Ali onda je Petković zabio gol. Na red su došli i penali. Pobijedili smo 4:2. Svi smo u razredu bili jako uzbudjeni i vrištali smo od sreće. Meni je to bio jedan od najboljih dana u Hrvatskoj školi.

Navijalo se i u Pfäffikonu

Bajkoviti siječanj

ŠUMA STIBOROVA I KAZALIŠTE SJENA

Tekst: Manuela Obad, učiteljica

Bajkoviti siječanj učenici nastavnog mjesa u Sargans završili su izvedbom najpoznatije hrvatske bajke Šuma Stiborova i kazališta sjena. Izvedbi je prethodila dobra priprema u kojoj su učenici pogledali nagrađivani animirani film Šuma Stiborova prema bajci Ivane Brlić-Mažuranić u izdanju naklade Bulaja, ali i kazališnu predstavu Osnovne škole Augusta Šenoe iz Osijeka.

Tek kada su dobro razumjeli bajku i priču te upoznali likove, bili su spremni preuzeti uloge i izraditi lutke za kazalište sjena. Sve lutke su rad učenika, koji su vrlo vješto prikazali likove poput Malika Tintilinića ili Stibora. Ipak, najteže je bilo glumiti i čitati tekst koji je Ivana Brlić-Mažuranić, zvana i hrvatski Andersen, napisala davne 1917. godine. Gdje ima volje, ima i glumaca pa je tako Stiborova začarana šuma zaživjela u Sargansu, a dobro još jednom pobijedilo zlo.

Skeniraj i pogledaj
kazalište sjena

Poticanje čitanja na hrvatskom jeziku

SURADNJA S KNJIŽNICAMA BASELA I BASELLANDA

Tekst i fotografije: Zlata Maršić Ferić i Mija Rajić, učiteljice

Valentinovo i veljaču ove godine učenici HN iz Basela, Basellanda i Rheinfeldena obilježili su terenskom nastavom u gradskim knjižnicama Basela i Liestala, u kojima su slušali priče Nade Zidar-Bogadi. Učenici škola Wasgenring, Brunnmatt i Rheinfelden posjetili su bazelsku Jukibu knjižnicu, dok su učenici iz Liestala posjetili Kantonalnu biblioteku u Liestalu. U njima su, uz priče na materinskom jeziku, imali priliku upoznati se s radom i sadržajem knjižnica, ali i kreativno se izražavati u radionici izrade kartica sa savjetima za sretan život. U bajkama i basnama sve je moguće, kao i u dječoj mašti. Stoga su učenici zadovoljno prionuli izrezivanju, lijepljenju i ispisivanju savjeta za sreću likovima iz bajke Čarobna ptica i basne Sretan cvrčak. Preporuke za sreću bile su brojne, a one najzanimljivije su:

- „Zatvor oči i zamisli kako si sretna i slobodna.“
- „Ja ti preporučujem da nađeš društvo.“
- „Uvijek leti.“
- „Pjevaj kad si tužna.“
- „Ne budi zločest, nego dobar.“
- „Pjevaj i sanjaj.“

Učenici ispred police s djelima hrvatskih autora
u Jukibu knjižnici u Baselu

Ptice na grani u Liestalu

**Uz obljetnicu rođenja hrvatskog Andersena
i prvi 110 godina šegrteta Hlapića**

MALEN KAO LAKAT, VESEO KAO PTICA

Tekst: Manuela Obad, učiteljica

Učenici nastavnih mesta Rapperswil, Opfikon, Sargans i Pfäffikon nakon bajke Šuma Striborova upoznali su i čudesan svijet šegrteta Hlapića koji 2023. godine obilježava 110 godina. Učenici su tako čitali dijelove romana (neki su vrijedno pročitali cijeli roman), gledali istoimeniigrani film iz 2013. godine uz kokice baš kao u kinu, portretirali ovu hrvatsku književnicu koju još zovemo i hrvatskim Andersenom, izrađivali kartu Hlapićeva putovanja po danima te pisali pismo Hlapiću, Giti i majstoru Mrkonji. Bio je to prvi mali projekt koji je potrajan gotovo mjesec dana, no ne žalimo ni jednog. Hlapić su upoznali i najveći i najmanji, i svima se omilio. A kako i ne bi?

Kino u učionici uz kokice i Hlapića

Valentina Dedić, 4. r., Melanie Andreić, 4. r.,
Mila Djordić, 4. r., Rapperswil

Hlapić je bio malen kao lakat, veseo kao ptica, hrabar kao Kraljević Marko, mudar kao knjiga, a dobar kao sunce. A jer je bio takav, zato je sretno isplivao iz mnogih neprilika.

(Čudnovate zgodе šegrteta Hlapića)

Interview

NEIL: Dobar dan, gospodo Brlić-Mažuranić!

IVANA: Dobar dan!

NEIL: Zovem se Neil von Arx. Htio bih napraviti intervju s Vama.

IVANA: U redu. Nikada me još nisu intervjuirali, ali znam što je to.

NEIL: Dobro, hvala. Kada ste rođeni?

IVANA: Rođena sam 18. travnja 1874.

NEIL: I gdje ste rođeni?

IVANA: Rođena sam u Ogulinu.

NEIL: U kojim mjestima ste živjeli?

IVANA: Živjela sam u Karlovcu i u Zagrebu, a nakon udaje u Slavonskom Brodu.

NEIL: Kako se zvao Vaš muž?

IVANA: Zvao se Vladimir Brlić.

NEIL: Što je radio?

IVANA: Bio je odvjetnik i političar.

NEIL: Je li bilo drugih poznatih osoba u Vašoj obitelji?

IVANA: Da. Moj djed, Ivan Mažuranić, bio je velik pjesnik, političar i prvi hrvatski ban pučanin.

NEIL: Koliko ste djece imali?

IVANA: Imala sam sedmero djece.

NEIL: Jeste li imali nadimak?

IVANA: Da, imala sam nadimak, zvali su me „hrvatski Andersen”.

NEIL: Koja je vaša najpoznatija knjiga?

IVANA: To je knjiga „Čudnovate zgodе šegrteta Hlapića”.

NEIL: Kada je ta knjiga nastala?

IVANA: Nastala je 1913. godine.

NEIL: Kada i gdje ste umrli?

IVANA: Umrla sam 21. rujna 1938. u Zagrebu.

NEIL: Puno hvala za ovaj intervju.

IVANA: Bilo mi je zadovoljstvo.

Neil von Arx, 8. r., Sargans

Naši nagrađeni učenici

MEĐUNARODNI NATJEČAJ VELIKANI HRVATSKE PROŠLOSTI

Tekst: Kristina Galović i Sara Marđetko, učiteljice

Učiteljice Kristina Galović, Sara Marđetko i Andrea Tomašević sa svojim su učenicima sudjelovale u Međunarodnom natječaju Velikani hrvatske prošlosti koji su organizirali Osnovna škola Grigora Viteza i dječji vrtić *Iskrice* iz Zagreba. Zadatak je bio upoznati se s radom i djelima književnika Grigora Viteza i njegovom važnošću za hrvatsku književnost te vizualizirati njegov lik i prenijeti ga u vidu portreta na papir, u skladu s vlastitim doživljajem u kombiniranoj tehnići. Gotovi su likovni radovi naših učenika bili svrstani i razmatrani u posebnoj kategoriji natječaja koja se zove *Hrvatska nastava u inozemstvu*.

Povjerenstvo za likovni natječaj odlučilo je sljedeće:

1. nagrada - Mateo Musić, 1. r.,

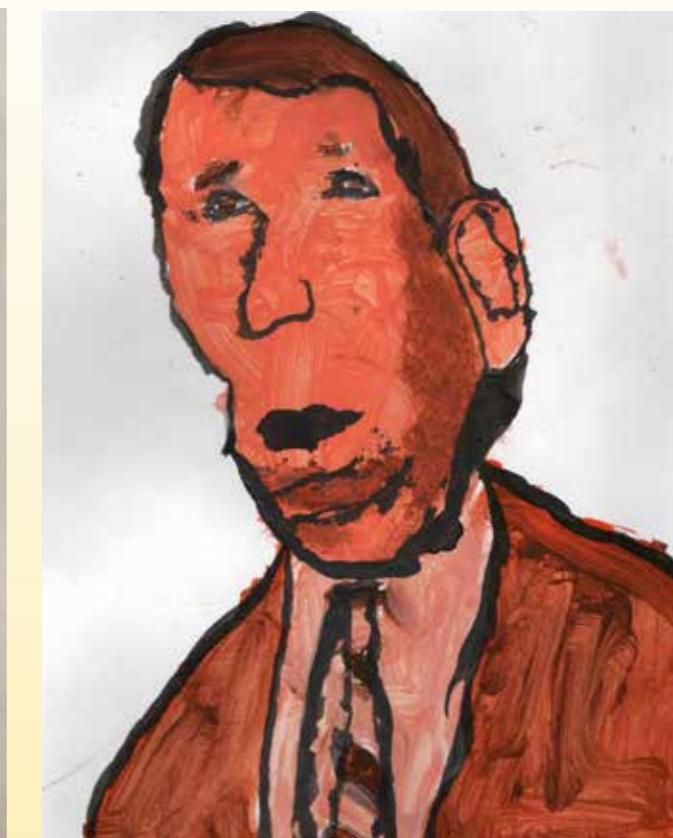
mentorica: Kristina Galović,

2. nagrada - Emma Kostelac, 4. r.,

mentorica: Sara Marđetko.

Emma Kostelac, 4. r., Schaffhausen

Mateo Musić, 1. r., Langenthal

Na kazališnim daskama

POSJET „TEATRA KEREKESH“ HRVATSKOJ NASTAVI U ŠVICARSKOJ

Tekst: Andrea Tomašević, učiteljica i voditeljica projekta

Prijavom projekta „Posjet kazališta Hrvatskoj nastavi u Švicarskoj“ Središnjem državnom uredu za Hrivate izvan Republike Hrvatske, Hrvatska dopunska škola dobila je finansijska sredstva za pripremu i provedbu gostovanja dječje kazališne predstave u tri kantona diljem Švicarske Konfederacije. „Teatar Kerekesh“ je predstavom „Bibi i Bubi“ posjetio Locarno (Ticino), Zürich (Zürich) i Dulliken (Solothurn) od 24. do 26. ožujka te nasmijao stotine gledatelja. Tema predstave naizgled govori o ozbilnoj temi – zagađenju okoliša i nebrizi ljudi za prirodu, ali glumci Jan Kerekeš (Bibi) i Matko Knešaurek (Bubi) uspjeli su je i onima najmlađima približiti na duhovit i zanimljiv način. Sami glumci su istaknuli da je poruka predstave „Ako ti čuvaš prirodu, priroda će čuvati tebe“ te da je izrazito važno brinuti prirodi i okolišu od najranije dobi.

INTERVJU S GLUMCIMA „TEATRA KEREKESH“

Pitanja za intervju pripremili i intervju proveli: Veronika Krajnović, 7. r., Rothrist, Gloria Bičvić, 7. r., Rothrist, Ivana Martinović, 5. r., Dietikon, Kristina Galović, učiteljica

Veronika: Nalazimo se u Dullikenu s glumcima „Teatra Kerekesh“ Janom Kerekešom i Matkom Knešaurekom koji su nas danas posjetili s predstavom „Bibi i Bubi“.

Ivano: Dobar vam dan i dobro nam došli!

Jan i Matko: Hvala lijepa. Dobro vas našli!

Veronika: Jeste li prvi put poslovno u Švicarskoj?

Jan: Ja jesam kao glumac. Inače imam i žestoki metal bend. Tako da sam već bio u Švicarskoj s bendom, ali kao kazalište, kao „Kerekesh teatar“ sam prvi put ovdje.

Veronika: Kako vam se sviđa u Švicarskoj?

Matko: Apsolutno prekrasna zemlja. Dulliken i Locarno su prekrasni gradovi. I u Zürichu smo bili kratko, ali smo isto oduševljeni.

Veronika: Jeste li se oduvijek htjeli baviti glumom?

Matko: Ja mislim da da.

Jan: Ja sam u početku krenuo tatinim stopama jer mi je tata glumac. Ali je onda došao jedan period kad sam si mislio: „Što ako ne upišem Akademiju dramske umjetnosti? Što ako ne uspijem biti glumac?“. Tako da sam upisao Fakultet političkih znanosti. Upao sam tamo gdje moraš platiti pa su mi vratili pola novca.

Veronika: Koliko ste dugo u tom poslu?

Matko i Jan: Petnaest godina.

Gloria: Na koji način smišljate teme vaših predstava?

Jan: Mi imamo sveukupno 14 predstava. Dvanaest predstava za odrasle i dvije za djecu i mlade. I sve su predstave zapravo o malim ljudima s velikim problemima. Ja to tako volim reći. Volim reći i to da su to sve predstave koje su jednako i lako razumljive. Mislim da ih i djeca i odrasli mogu jako dobro priхватiti i nasmijati se. Sve su predstave isključivo komedije. A tema ima puno u našem društvu u Hrvatskoj. Puno stvari tamo loše funkcioniра pa tako i ekologija. Npr. u mojojem gradu Varaždinu se nalazi jedno veliko smeće na ulazu. Već 17 godina nitko od političara ne može maknuti to smeće. Po ljeti se jako osjeti smrad smeća na ulazu u grad. Ta je tema stvarno jako prisutna u Hrvatskoj jer nije sve ovako čisto kao u Švicarskoj i na tome smo zavidni. Pored toga imamo raznih tema, od ljubavnih pa do tema o zdravstvenim problemima. Nešto što svi imamo.

Gloria: Zašto ime Bibi i Bubi?

Matko: Kako sam ja završio i glumu i lutkarstvo, na Akademiji sam imao diplomski ispit iz Lutkarstva koji se zvao U dvoje je lakše?. To je bila predstava gdje smo bili ja, sa svojim mislima, i jedan lutak, tzv. zjevalica (jedna lutkarska tehnika), koji se u toj predstavi zvao Bubi. I onda kad smo se Jan i ja sreli, išli smo zajedno snimati seriju, razgovarali smo i o toj mojoj predstavi i o Janovoj predstavi u vezi s ekologijom i edukacijom mlađih i

djece. Jan je pitao: „Kako ti se zvao taj lutak?“, a ja sam odgovorio: „Bubi“. I Jan je onda rekao: „Super. Ako je tvoj bio Bubi, moj će biti Bibi“. Jednostavno smo odlučili.

Gloria: Koja je pouka predstave?

Jan: Ja bih rekao da je pouka predstave ta da puno toga počinje od djece, od mlađih. Tu mi igramo dva zapravo mlađa prijatelja Bibija i Bubija. Djeca su ta koja stvarno mogu promijeniti svijet. Stariji su već probali, ali nije išlo. Mislim da puno toga ostaje na mlađima. Ona zadnja rečenica: „Ako ti čuvaš prirodu, priroda će čuvati tebe“ je poanta predstave. Moramo brinuti o šumama, moru, moramo razvrstavati otpad. Neke zemlje to rade lošije, neke bolje. Ali svi zajedno moramo govoriti o tome.

Matko: One sve brojke koje ste čuli u vezi s naftom koja se baca u more, da 700 milijuna ljudi na Zemlji stvarno nema pitku vodu itd., to su sve točno provjereni, relevantni podaci koji stoje kao takvi. Nisu samo izmišljene brojke radi predstave.

Ivano: Koja vam je najdraža uloga do sada?

Jan: Ja imam jednu predstavu koja se zove „Krtice“. U njoj krtice dolaze jednom domaru na nogometni teren, a taj sam domar ja i u toj predstavi igram 15 različitih likova. Odigrao sam ju već 250 puta i jako mi je draga.

Matko: Meni je definitivno jedna od najdražih uloga u Kerekesh teatru „Robert Fotić“, jedan osebujan tip u predstavi za odrasle. A druga uloga koja mi je izrazito draga je uloga Gastona u mjuziku „Ljepotica i zvijer“ koji trenutačno igra u Lisinskom.

Ivano: Koji je vama najdraži glumac?

Jan: Od domaćih bih rekao da su mi jako dragi glumci Ljubomir Kerekeš i Rene Bitorajac. Glumica koja mi je jako draga na filmu je Tihana Lazović. A od stranih bih glumaca izdvojio Garyja Oldmana, Brada Pitta i svojevremeno Al Pacina. Ali volim glumce koji su karakterni, koji probaju u svakom filmu drukčije govoriti, izgledati i kretati se. One koji nisu u svakom filmu isti.

Ivano: Imate li vremena za kakve hobije?

Matko: Imamo vremena i za vožnju biciklom, planinarenje, sviranje gitare, bavljenje okućnicom, igru sa svojom djecom. Uvijek ima vremena.

Jan: Ja sam za ribolov, volim otici i na badminton, košarku i naravno igrati se sa svojom djecom. Jedva čekamo da dođemo doma. Ostali bismo inače u Švicarskoj, ali doma su nam djeca. Kad ne vidiš dijete par dana i kad te ono pita: „Tata, kad ćeš doći doma?“, srce ti pukne. Mi jesmo muškarci, ali smo mehani muškarci.

Matko: Baš sam Janu to rekao prije predstave. Meni je najgore kada vidim dijete preko video poziva. Nema te slave ni pozornice ni filmova koji su od toga bitniji.

Veronika: Je li vaša djeca isto žele biti glumci?

Jan: Gluma je lijep poziv, ali je stvarno kruh sa sedam kora. Iako želiš poštено raditi, moraš se namučiti da u Hrvatskoj ostaviš neki trag i da se probiješ. Svake godine u Hrvatskoj Akademiji završi više od 40 mlađih ljudi. Pitaš se: „Gdje su ti ljudi?“. Ne vidiš te mlađe kolege kako glume u serijama, reklamama, predstavama... Mi se stvarno trudimo biti dostupni i na Novoj TV. Zajedno smo glumili i u Zlatnim dvorima, Dar Maru, Ruži vjetrova itd. Trudimo se biti prisutni na televiziji jer je to dobra reklama kazališta.

Veronika, Gloria, Ivano: Hvala vam!

Jan i Matko: Hvala lijepa i vama i nadam se da se opet vidimo, ili u Dullikenu ili u Švicarskoj!

U osmišljavanju pitanja sudjelovali učenici: Veronika Krajnović, 7. r., Rothrist, Gloria Bičvić, 7. r., Rothrist, Ivana Martinović, 5. r., Dietikon, Matea Gmür -Lacić, 5. r., Horgen, Niko Botica, 4. r., Horgen, Kristina Galović, 3. r., Horgen, Jill Mila Vučinić, 3. r., Horgen, Karla Gmür -Lacić, 7. r., Horgen, Ivan Mihaljević, 7. r., Massagno, Maria Teresa Brica, 3. r., Massagno, Celine Brica, 1. r., Massagno, Amanda Marić, 3. r., Gordola, Raffaella Marić, 2. r., Gordola, Nicola Nujić, 6. r., Gordola, Lenna Novak, 4. r., Opfikon, Alan Račić, 3. r., Opfikon

Crtež: Ilian Lučić, 5. r., Küsnacht

Učenici koji su vodili intervju Veronika Krajnović, Gloria Bičvić, Ivana Martinović s glumcima

Bibi i Bubi s učiteljkama nakon predstave u Zürichu

Posljednja izvedba u Dullikenu

Uskrsne radionice PENGAJMO ZAJEDNO

Tekst: Andrea Tomašević, učiteljica i voditeljica projekta

Tri tjedna prije Uskrsa, 17. i 18. ožujka 2023. godine u Hrvatskome klubu Ticino i Centru hrvatske nastave u Dietikonu održane su dvije uskrsne radionice. Voditeljica radionice, mlada učiteljica iz Dubrovnika, Ane Čerjan, poučila je naše učenike, njihove obitelji, ali i ostale sudionike o „penganju“, tradicionalnoj tehnici ukrašavanja pisanica. Naime, žuta jaja se ukrašavaju vrućim voskom koristeći samo dva oblika – točke i crte. Nakon penganja, sirova jaja se stavljuju u lonac u kojem se kuhaju u procijenjenoj hladnoj vodi, već koloriranoj od kuhanja u kori od crvenoga luka. Jaja se potom brišu i mažu uljem za sjaj te ostavljaju na hlađenju.

Ova tehnika poznata je u dubrovačkome kraju i okolini već desetljećima, a prenosi se s koljena na koljeno. Iako je izrazito zanimljivo i unikatno, penganje postaje sve manje popularno te se mlađe generacije ne educiraju dovoljno o tehnici svojih predaka. Upravo zbog toga dvije radionice održane u Švicarskoj omogućile su našim učenicima i njihovim obiteljima učenje priče o penganju i iskušavanje same tehnike na licu mesta. Svi sudionici „napengali“ su nekoliko jaja, a dok su se kuhalala, ugodno su se družili uz pripremljeni obrok.

Projekt je financiran sredstvima Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Hrvatske dopunske škole u Švicarskoj.

Ukrašena jaja

Radionica u Dietikonu

Postupak penganja jaja

Sudionice radionice u Ticinu

Voditeljice radionica Ane Čerjan i Andrea Tomašević

Kako NAPENGATI jaje?

Materijal:

- velika, žuta, sirova jaja
- nenašljena olovka
- glavičasta igla
- zdjelica za otapanje voska
- svjeća
- kore od crvenog luka
- veliki lonac i cjedilo

PAZI!

Zbog korištenja vrućeg voska, penganje se preporučuje djeci starijoj od 8 godina uz nadzor odrasle osobe.

Priprema:

- glavičastu iglu nabosti u olovku tako da viri 1/3 igle iz olovke
- manji komad voska topiti dok ne postane tekuć
- koru crvenog luka (jednu šaku) skuhati u 4 litre vode
- kada voda poprimi crvenu boju, luk dobro procijediti i vodu ostaviti da se u potpunosti ohlađi (ova količina dostatna je za dvadesetak jaja).

Postupak „penganja jaja“:

- držati jaje nedominantnom rukom te što brže na njega nanositi željeni oblik crte i točke koristeći „penicu“, odnosno olovku s iglicom
- za svaki novi potez na jaju potrebno je iglu namočiti u otopljeni vosak
- napengana jaja lagano staviti u ohlađenu vodu pazeci da se ne dodiruju prilikom stavljanja u lonac (stavljamo onoliko jaja koliko je potrebno da prekriju dno lonca, ne stavljam se jedno na drugo)
- kuhati jaja dvadesetak minuta, odnosno dok se ne skuhaju na najmanjoj temperaturi
- vaditi ih polako žlicom, prebrisati kuhijskim ručnicima i ostaviti da se ohlađe
- ohlađena jaja premazati uljem za sjaj i staviti na željeno mjesto.

OTVORENJE IZLOŽBE U VELEPOSLANSTVU U BERNU

Tekst: Lara Tudić, 8. r., Münchenbuchsee

Učenici hrvatske škole iz Münchenbuchseeja sudjelovali su na izložbi zvanoj *Ispraćamo hrvatsku kunu* koja se održala 11. studenog 2022. godine. Otvorenje je bilo u 17 sati u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Bernu. Učenički kreativni radovi bili su uokvireni po cijelom Veleposlanstvu. Bili su to radovi ne samo učenika iz Münchenbuchseeja, već i učenika hrvatskih škola iz različitih švicarskih kantona. Radove su izradila djeca od pet do osamnaest godina starosti. Bili su tu raznobojni, kreativni i maštoviti radovi. Roditelji su bili ponosni na svoju djecu te su fotografirali njihove radove. Kada su svi stigli na izložbu, veleposlanica Republike Hrvatske je pozdravila publiku i zaželjela im dobrodošlicu. Nakon dobrodošlice, učenici hrvatske škole iz Münchenbuchseeja recitirali su pjesmicu pod nazivom *Hrvatska kuna*. Svi su učenici naučili svoj dio napamet. Publici se jako svidjela njihova recitacija i sama pjesma pa su svi glasno i ponosno pljeskali. Poslije toga su savjetnica Estera Šimić, koordinatorica Maja Rajić i učiteljica Kristina Galović održale govor. Nakon govora su se učenici fotografirali s učiteljicom u okviru ukrašenom kunama. Posjetitelji su se kasnije mogli popeti na kat gdje je bilo svečano rezanje i podjela torte. Mogli su još jesti sir, šunku i pršut te piti sokove i ostala pića. Posjetitelji su razgovarali međusobno i šalili se. Svi su provodili vrijeme zajedno, a kada je pao mrak, završilo je i otvorenje izložbe te su svi krenuli svojim kućama.

Učenici s učiteljicom Kristinom Galović na otvorenju izložbe u Veleposlanstvu

Darovi za uzvanike izložbe u Konzulatu - hrvatska čokolada u novom omotu

OTVORENJE IZLOŽBE U KONZULATU U ZÜRICHU

Tekst: Lenna Novak, 4. r., Opfikon

Otvorenje izložbe *Ispraćamo hrvatsku kunu* održano je u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Zürichu 28. studenog 2022. Učenici Hrvatske nastave u Švicarskoj crtali su i slikali motive s novčanica i kovanica hrvatske kune. Otvorenje izložbe uveličali su učenici nastavnih mesta Opfikon i Pfäffikon. Nakon himne Republike Hrvatske koju je na violinu odsvirala Franciska Lovrić i pozdravnih riječi voditeljice, uzvanicima se obratio generalni konzul gospodin Slobodan Mikac. Zatim je učenik Jakov Račić odrecitirao pjesmu *Hrvatska Drage Ivaniševića*. Nakon Jakova, Max Medlhammer odsvirao je skladbu Gerharda Polta *Danni hat gsagt* na gitari. Posljednja je nastupila učenica Lenna Novak, koja je pripremila recitaciju pjesme *Moj hrvatski Paje Kanižaja*. Na kraju je koordinatorica Maja Rajić zahvalila učenicima i roditeljima na dolasku. Kraj večeri zasladili su darovi za uzvanike u obliku čokolade s likovnim radovima naših učenika, koje je osmisnila učiteljica Manuela Obad. Na izložbi su izloženi radovi učenika od predškolske dobi do 8. razreda.

Franciska, Lenna, Max i Jakov nastupima su obogatili otvorenje izložbe u Konzulatu

KOVANICE

Istraživala sam hrvatske kovanice. Na svakoj kovanici piše Republika Hrvatska i nacrtan je hrvatski grb. Svaka kovanica ima napisanu godinu kada je izdana. Iza broja lipa se nalazi biljka lipa, a iza broja kune se nalazi životinja kuna. Kod svake kovanice je na jednoj strani broj, a na drugoj strani biljka i životinja. Kod kuna se nalaze životinje i kod lipa se nalaze biljke. 5 lipa i 10 lipa su zlatne, a sve druge kovanice su srebrne. Na 1 lipi se nalazi kukuruz, na 2 lipi se nalazi vinova loza. Na 5 lipa se nalazi hrast lužnjak, a na 10 lipa duhan. Na 20 lipa se nalazi maslina, a na 50 lipa velebitska degenija. Na 1 kuni se nalazi ptica slavuj, a na 2 kune riba tunj. Na 5 kuna se nalazi mrki medvjed. To su sve biljke i životinje po kojima je Hrvatska prepoznatljiva.

Irina Kos, 7. r., Horgen

Gabrijela Barić, 4. r., Rapperswil

Jelena Babić, 6. r., Wohlen

Interview

s Ivanom Gundulićem

Ivane Gunduliću, koja je Vaša nacionalnost?

Ja sam Hrvat.

Kada ste rođeni i odakle dolazite?

8.1.1589. sam rođen u Dubrovniku.

Koliko djece imate i kako se zovu?

Imam petero djece, zovu se Frano, Šiško, Maria, Dživa i Mato Gundulić.

Kako se zovu Vaši roditelji?

Fran Gundulić po kojem je moj sin Frano dobio ime, i Dživa Gradić po kojoj je moja kći Dživa dobila ime.

Koje je Vaše puno ime? Imate li nadimak?

Dživo Franov Gundulić, a nadimak mi je Mačica.

Što ste po zanimanju?

Ja sam književnik, hrvatski pjesnik i dramatik.

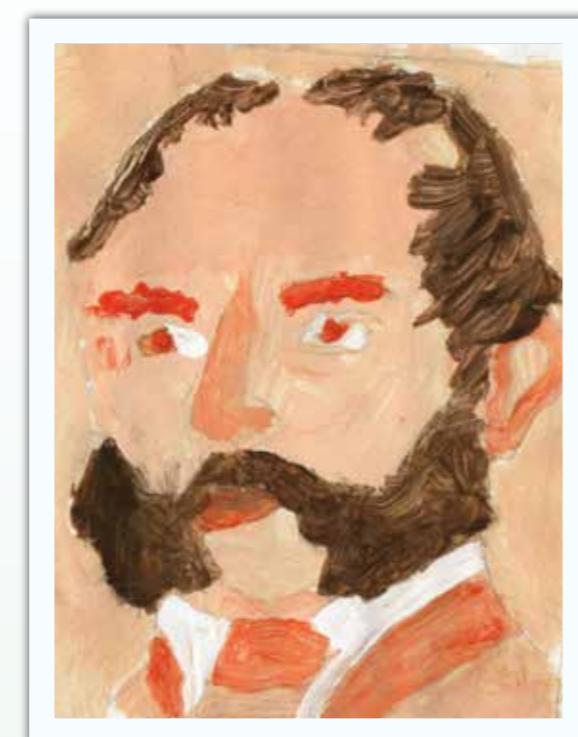
Imate li suprugu i kako se zove?

Imam, zove se Nika Sorkočević.

Zašto mislite da ste zaslužili biti na novčanici od 50 kuna?

Zato što sam napisao puno poznatih pjesama.

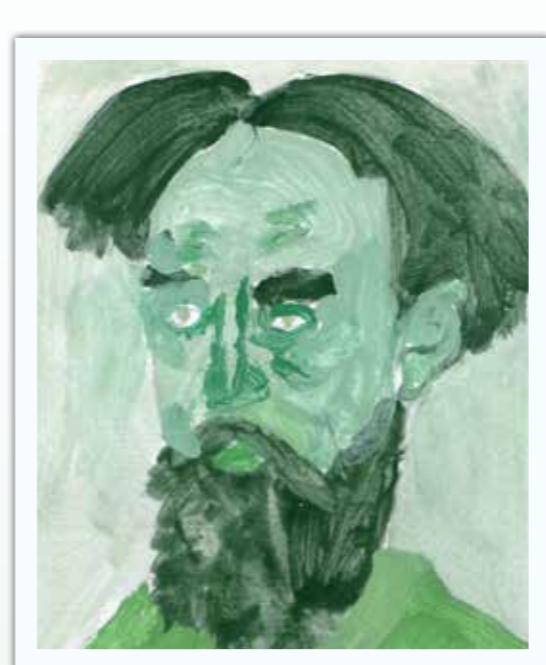
Andjela Marić, 6. r., Aarau

Nio Topalović, 3. r., Aarau

Timea von Arx, 2. r., Sargans,
Adriana Butković, 6. r., Pfäffikon

Lena Papić, 6. r., Dietikon

Gabriel Lončar, 7. r., Schaffhausen

Interview

s medvjedom s kovanice od pet kuna

Medvjed s kovanice od pet kuna dio je djetinjstva svakoga od nas, stoga mi je velika čast i zadovoljstvo intervjuirati ga. Medvjed je svoju dužnost obnašao od 30. svibnja 1994. do 31. prosinca 2022. godine. Razgovarala sam s njim o tome kako se osjeća sada kada je umirovljen te što radi u svoje slobodno vrijeme.

Dobar dan, gospodine medo s kovanice od pet kuna! Hvala Vam što ste pronašli vremena za razgovor sa mnom.

Dobar dan i Vama! Vrlo rado.

Kakav je osjećaj nakon toliko godina otići u mirovinu?

Moram priznati da se osjećam odlično nakon toliko godina rada, ali sam istovremeno i sretan što će se u mirovini napokon odmoriti.

Kako izgleda jedan Vaš dan u mirovini?

Zadao sam si zadaću najprije posjetiti sve svoje prijatelje koje godinama nisam vidio. Svaki dan posjetim jednog prijatelja, a kad sve posjete završe, malo će se posvetiti sebi.

Čujete li se s tunom? Planirate li i nju posjetiti?

Nismo se dugo čuli, ona je otišla na godišnji odmor u zadarski arhipelag. Nadam se, svakako, da ćemo se imati prilike sresti.

Planirate li u budućnosti ostati u Hrvatskoj ili želite putovati svijetom?

Na ljetu bih želio posjetiti naše najljepše more, iako se bojam da bi mi moglo biti prevruće, a na zimu planiram proputovati svijet i posjetiti svoje rođake na sjevernom polu.

Gdje ste više radili, u banci ili novčaniku?

Kako kada. Obično bih čekao u banci dok ne bi započeo moj rad po novčanicima, trgovinama, džepovima, podovima, dječjim kasicama, ruksacima, pernicama...

Što ste sve, u svom radnom vijeku, bili?

Bio sam zaista puno toga. U osnovnoj školi bio sam sendvič, najviše sam bio Snjeguljica. Bio sam i kuglica sladoleda, paketić sličica, dva Životinska carstva, žvakaće gume... Mogao bih do sutra nabrajati. Dječje osmijehe nikad neću zaboraviti, oni su najljepša spomena na moj rad.

Dragi gospodine medo, od srca Vam hvala na izdvojenom vremenu. Želimo vam sretnu mirovinu, zaslužili ste je!

Hvala vama na pozivu. Moj rad nije uvijek bio lagani, ali je bio lijep, te sretan i zadovoljan odlazim. Veliki pozdrav svima onima koje sam barem jednom susreo i, nadam se, razveselio.

Viktoria Vitez, 8. r., Luzern

Matea Izabela Martinović, 1. r., Bern

Magdalena Jažo, 2. r., Kreuzlingen

Filip Klobučar, 1. r., Menziken

Matej Letica, 5. r., Opfikon

Lionel Matoš, 6. r., Urdorf

Interview
s Josipom Jelačićem

Dobar dan, kako ste se zvali?
Zvao sam se Josip Jelačić Bužimski.

Koliko ste godina živjeli?
58 godina sam živio.

Kada ste se rodili?
Rodio sam se 16. listopada 1801.

Kad i kako ste umrli?
Umro sam 20. svibnja 1859. zbog teške bolesti.

Jeste li imali djece, koliko, kako su se zvali?
Jedno dijete koje se zvalo Anica i umrla je zbog infekcije s jednom godinom.

Jeste li se ženili?
Da, ženio sam se za groficu Sofiju.

Tko ste Vi bili?
Bio sam general i ban.

Što radi general i ban?
Bio sam glavni za vojsku i sudstvo. Iznad mene je bio samo kralj.

Došao sam iz bogate obitelji, bio sam dobar u mačevanju, izvrstan strijelac i jahač, organizator, vođa vojske, pravedan, ali i brižan i veseo.

Kad ste postali ban?
Postao sam ban 23. ožujka 1848. u Beču kod kralja Ferdinanda I. Habsburgovca.

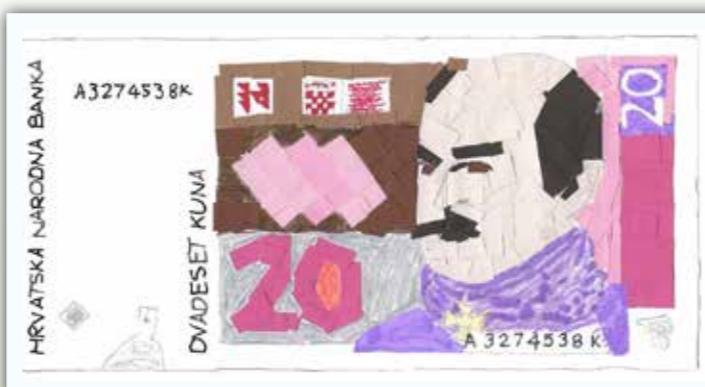
Što mislite zašto ste zaslužili biti na novčanici od 20 kuna?
Bio sam jak vladar Hrvatske, ukinuo sam kmetstvo, otvorio prvo narodno kazalište i borio se za hrvatski jezik.

Zove li se neko mjesto po vama?
Da, glavni zagrebački trg. Trg bana Josipa Jelačića.

Marta Lončar, 5. r., Gabriel Lončar, 7. r., Leon Turkalj, 7. r., Schaffhausen

Valentina Jelušić, 7. r., Balgach

Tony Špehar, 8. r., Uster

Amelie Pianelli, 4. r., Regensdorf

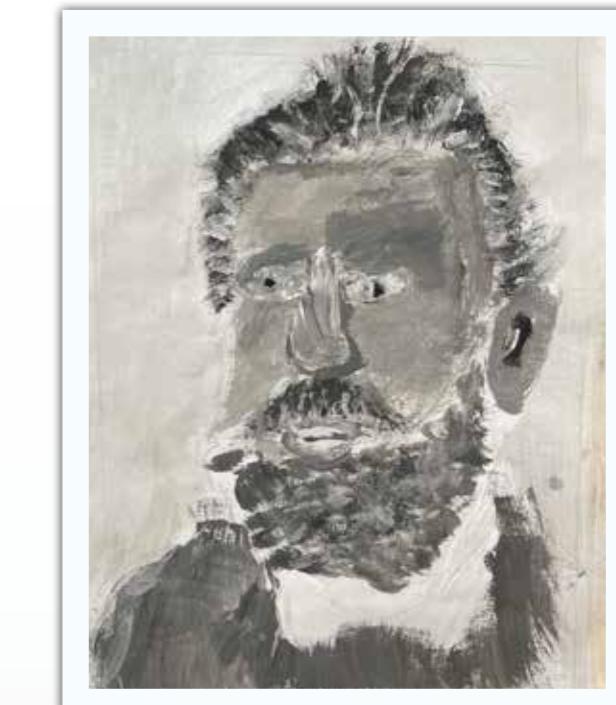
Lara Kulisch, 5. r., Ascona

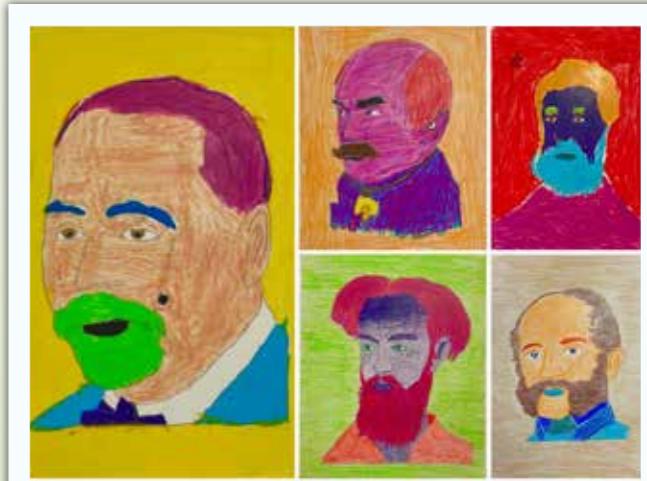
Celine Brica, 1. r., Massagno

Kuna**K**ako se plaća**U**Hrvatskoj?**N**ema više kuna,**A**li imamo euro.

učenici iz NM Mettmenstetten

Mia Knežević, 4. r., Emmenbrücke, Isabella Čačić, 4.r., Emmenbrücke, Samuel Brisar, 6. r., Kappeli, Manon Schallehn 8. r., Luzern i Lara Krznarić, 5. r., Altdorf

GOVORIMO HRVATSKI | ŠKOLSKI LIST HRVATSKE NASTAVE U ŠVICARSKOJ KONFEDERACIJI | broj 32

GODIŠNJA DOBA

VODA

Voda je magla, kiša i oblak,
jezero, more i rijeka,
led i snijeg.

Voda pada i teče,
osvježava,
topi se i smrzava.

Voda je plava i hladna,
prozirna i čista.

Max Medhammer, 6. r.,
Jakov Račić, 7. r., Opfikon

Marin Martinović, 1. r., Rheinfelden

Sofija Čular, 4. r., Basel (Wasgenring)

ZIMA

Zima
Hladno, bijelo.
Sanjanje, skijanje, grudanje.
Ja se volim skijati.
Snijeg.

Julia Jažo, 6. r., Frauenfeld

Marko Vukadin, 1. r., Mettmenstetten

PROLJEĆE

Prve biljke su se pojavile na zemlji.
Rado ih gledam s prozora, baš je šareno.
Ovdje je baš lijepo i sunčano.
Ljepota su sve biljke, pogotovo visibabe i tulipani.
E, baš sam se veselila proljeću!
Čudi me toplina, zato što sam navikla na zimu.
Eto, počelo je proljeće!

Mira Jažo, 5. r., Kreuzlingen

Jelena Škokić, 4. r., Basel (Brunnmatt)

MORE

More je plavo, sjajno i slano.
Volim biti blizu mora. Volim se
kupati i roniti u toplo moru.
I najljepše bude šetati pokraj
mora i gledati u zalazak
sunca.

Katarina Bajić, 6. r., Thun

Martina Krce, 6. r., Horgen

Ana Terezija Udovčić, 2. r., Dietikon

SREĆA I LJUBAV

SREĆA

Danas ću vam ispričat' što je za mene sreća.
Za mene sreća nije samo jedna riječ.
Sreća je kad sam s obitelji i provodim vrijeme
s prijateljima. Kad su oni sretni, onda sam
i ja sretna. I ako mi u školi dobro ide, onda
sam sretna. Sreća je kad je lijep dan, kad su
praznici, kad mi je rođendan.
Rekla sam vam da sreća nije jedna riječ,
puno je razloga za sreću.

Stella Martić, 5. r., Friesenberg

Greta Fridolina Manojlović, 2. r., Langenthal

LJUBAV JE...

Ljubav je kad te netko voli i kad te mama grli.
Ljubav su mama i tata, a i kad si zaljubljen.
Ljubav je kad nekome pokloniš ružu ili mami i tati nešto nacrtas ili izradiš.
Ljubav je igrati nogomet i rukomet.
Ljubav je pomoći mami.

Nora Krznarić, 1. r., Matej Čović, 1. r., David Obad, 1. r., Karlo Martinović, 2. r., Altdorf

PRIČA O VALENTINOVU

Bio jednom jedan kralj koji nije htio da se ljudi vjenčavaju. Umjesto toga, želio je da muškarci idu u rat. Biskup Valentin u tajnosti je vjenčavao ljude. Kad je kralj to saznao, naredio je da se biskupa ubije. Sada se Valentino slavi zbog Svetog Valentina.

Stipe Drinjak, 7. r., Biasca

MOJ TATA

Moj tata zove se Valentino. Moj tata voli nogomet. Moj tata nikad ne više na mene.

Moj tata dobro kuha. Moj tata je smiješan. Moj tata ima veliko srce. Moj tata ima plave oči i smeđu kosu. Moj tata najbolji je tata na svijetu.

Lovre Maffei, 6. r., Regensdorf

SREĆA

Sretne smo mi kad
Razmišljamo o praznicima.
Evo kupile smo let za
Tursku. Tamo očekujemo
Najuzbudljivije i najljepše
Avanture.

Laura Burušić, 6. r.,
Mia Lorena Mikulić, 7. r., Küsnacht

VOLIM KADA...

Volim kada imam dobar san i kad mi lijepo započne dan.

Volim kada mi se mama smije i kad mi sunce glavu grijе.

Volim kada za svoj tim zabijem gol i kad ne osjećam nikakvu bol.

Volim kada su prijatelji oko mene jer tada zaboravim na sve probleme.

Jakov Lazarin, 4. r., Liestal

Ante Lukač, 2. r., Rapperswil

Petar Radoš, 5. r., Liestal

VALENTINOVO

Volim te
Ana
Lijepa si
Eleonora
Najbolji si
Ttata
Igračka
Nikol

Luka Galić, 3. r., Giubiasco

TO SAM JA

INTERVJU S MOJOM SESTROM KATARINOM

Nedjelja je, 10.00 sati ujutro. Sjedim za kuhinjskim stolom preko puta Katarine, moje sestre, dok ispijamo jutarnji čaj nakon doručka.

Katarina, tipična desetogodišnjakinja duge crne kose i smeđih očiju, prvi puta daje intervju. Dok u glavi prolazim kroz pitanja koja je želim pitati, odlučim početi s konkretnim.

J: Katarina, ovo ti je prvi intervju. Jesi li nervozna?

K: Da, moram priznati da jesam malo nervozna, ali sam i radoznala jer me do sada nitko nije intervjuirao.

J: Siguran sam da će sve biti u redu. Reci mi, molim te, budući da je danas nedjelja i imamo slobodan dan, što ti je na rasporedu za danas?

K: Osim što ću najprije tebi dati intervju, planiram čitati novi roman koji sam jučer dobila, zatim ću ručati s obitelji i naravno, malo igrati igrice na tabletu. Navečer je na rasporedu tuširanje i priprema za ponедjeljak.

J: Čitaš novi roman? Kako se zove i o čemu se radi?

K: Roman se zove Souleater. To je japanska priča i pripada manga žanru. U romanu se radi o borbi dobra protiv zla.

J: Čitaš li puno manga romana?

K: Da, to mi je omiljen žanr. U svojoj zbirci imam ih preko dvadeset, a najdraži serijal mi je Sailor Moon.

J: Vidio sam da, osim čitanja, voliš i animirane serije (budući da se često prepiremo oko daljinskog upravljača za televizor). Nalikuju li i oni romanima koje čitaš?

K: Naravno, serije i filmovi, tzv. anime pripadaju japanskim crtanim filmovima i vrlo rado ih gledam. Omiljeni film mi je My neighbor Totoro ili prevedeno na hrvatski Moj susjed Totoro.

J: Zvuči zanimljivo. Možeš li mi reći o čemu se radi u tom filmu?

K: Dvije sestre sele se u novu kuću koja je blizu bolnice u kojoj je njihova bolesna majka na liječenju. Sestre se sprijateljuju s Totorom, velikim šumskim duhom u obliku zeca koji se pojavljuje u blizini njihove nove kuće.

J: Primjećujem da voliš japansku kulturu. Planiraš li posjetiti Japan?

K: DA! To mi je najveća želja. Shvaćam da je Japan daleko i da je put skup, ali svejedno potajno prizeljkujem vidjeti Japan i upoznati njihovu kulturu.

J: Zanimljivo. Shvaćaš, naravno, da japanska kultura nisu samo crtani filmovi, anime i manga. Japanci često jedu sirovu ribu i hobotnicu. Želiš li i to isprobati?

K: Sirova riba je ukusna. Zove se sushi i obično uključuje male komadiće tune i lososa omotane oko riže. Ponekad mi roditelji kupe malo pakiranje za večeru. Hobotnicu sam isto probala na moru, tako da mi ni to nije nepoznato.

J: Zanima li te još nešto japansko?

K: Voljela bih uživo vidjeti i isprobati kimono, tradicionalnu japansku haljinu. Također bih voljela uživo vidjeti njihove automate. U Japanu se puno toga može kupiti na automatu kao npr. ramen juha, neobične grickalice ili zanimljivi sokovi.

J: Spomenula si kako nekad igras igrice na tabletu. Koje igrice igras? Jesu li i one japanske?

K: Nisu. Igra koju igras zove se Roblox. Roblox je otvoreni svijet gdje se nađem s prijateljima i zajedno rješavamo zadatke i prolazimo kroz zabavne avanture.

J: Igraš li često igrice na tabletu?

K: Ne koliko bih htjela, nažalost. Igrice na tabletu uglavnom igras petkom nakon škole kada rješim zadaću i vikendom kada završim sve obaveze koje imam.

J: Koje su tvoje obaveze? Imas li ih puno?

K: Imam ih previše. Domaća zadaća, pospremanje sobe, raspremanje stola nakon objeda i brisanje prašine, samo su neke od mojih obaveza. Također, priprema za naredni dan u školi je nešto što svaki dan moram napraviti. Obavezama nikad kraja.

J: Čini se da si prilično zauzeta i da imaš ispunjen dan, stoga ne želim duljiti s ovim intervjuom. Srdačno ti zahvaljujem na tvom izdvojenom vremenu i odgovorima.

K: Nema na čemu, vrlo rado.

J: Prije nego što završimo, reci mi jesis li i dalje nervozna zbog intervjuja?

K: Haha, nisam. Bilo je lakše i zabavnije nego što sam mislila.

Dok Katarina ustaje od stola, stavlja svoju praznu šalicu u perilicu i udaljava se, ja ne mogu prestati razmišljati o Japanu. Budući da smo Katarina i ja brat i sestra, ako ona ode u Japan - ići ću i ja. Mislim da ću roditeljima predložiti da joj ispune želju i organiziraju posjet Japanu jer mi oni automati s grickalicama ne izlaze iz glave.

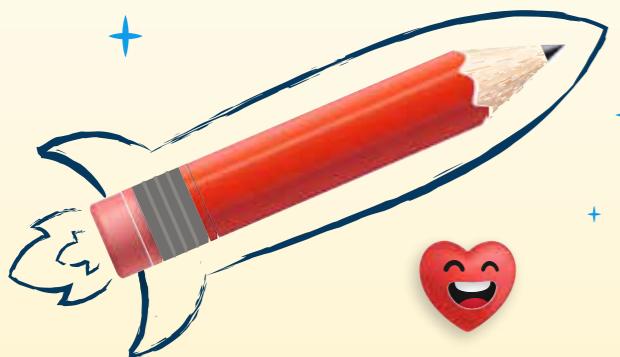
Juraj Marinović, 7. r., Zug

MOJE PUTOVANJE KROZ DVANAEST GODINA HRVATSKE ŠKOLE

Ja sam Luka Levaković, švicarski Hrvat i trenutno jedini učenik hrvatske škole u Švicarskoj koji ide u 12. razred. Sigurno sam najstariji jer imam punih 19 godina. Pripadnik sam treće generacije Hrvata u Švicarskoj. U mojoj obitelji svi osim mame rođeni su u Švicarskoj, pa je logično da mi djeca idemo u Hrvatsku školu. Svoje putovanje sam započeo 2011. godine gdje me je u učionici dočekala učiteljica Jasenka i hrvatska abeceda, a ostao sam do 12. razreda jer sam ja tako želio. Iza mene je 12 godina hrvatske škole i 6 učiteljica: Jasenka, Dijana, Katja, Andrijana, Mija i Zlata. Svaka je ostavila svoj pečat i doprinos u mom znanju o domovini i materinjem jeziku. Stekao sam puno prijatelja ali i gomilu znanja o hrvatskom jeziku, povijesti i zemljopisu. Nosim divne uspomene iz naših učionica, bogata sjećanja na naše recitacije za Nikolinje, za Majčin dan, Dan kruha, športskih susreta i svih onih izleta i to toliko toga da zapravo ni ne stane u ovaj sastav. Volio sam naše utorke popodne po kiši, po snijegu i po suncu. Na nastavi govorim, čitam, pišem, mislim i učim na svom hrvatskom jeziku. 12 godina je brzo prošlo od mog ulaska u učionicu. Vidim i dalje djecu željnju znanja o Hrvatskoj, no sve ih je manje. Meni je bogatstvo moja knjižica i svjedodžba o pohađanju hrvatske nastave. U učionici ostavljam moje dvije mlađe sestre i dio sebe. Zahvalan sam na svom znanju i mogućnosti da pohađam školu na svom materinskom jeziku. Jedina želja mi je da se hrvatska škola održi i da jednog dana ja ponosno vodim svoju djecu na nastavu. Neću reći hrvatskoj školi zbogom, nego doviđenja. Doviđenja divne učiteljice, hvala vam na radu, marljivosti, strpljivosti i upornosti. Hvala svim učenicima jer ste vi oni koji drže hrvatsku školu živom. Hvala, mama, na svim vožnjama, na čekanju i svoj pomoći koju daješ hrvatskoj školi u Švicarskoj.

Doviđenja,
vaš Luka!

Luka Levaković, 12. r., Basel (Brunmatt)

TO SAM JA

Zovem se Leona i imam deset godina. Imam i dva brata. Moja je omiljena boja plava. Imam tri zamorca i oni se zovu Chipsi, Chip i Nil. Baš su slatki, ali ne volim čistiti njihov kavez. Jako volim igrati košarku jer je baš super. Često sam u svojoj sobi gdje slušam priče ili čitam knjigu. Rado plešem i glazba me opušta. Ja sam jako sretna.

Leona Martinović, 4. r., Rheinfelden

Emanuela Hrsto, 4. r., Küsnacht

Filip Ijkić, 6. r., Gordola

MOJ TJEDAN

U ponedjeljak idem na trening.
U utorak idem na vjeronauk.
U srijedu idem u hrvatsku školu.
U četvrtak se igram s prijateljima.
U petak idem u školu.
U subotu čitam.
U nedjelju odmaram.

Mario Marčinković, 3. r., Balgach

PISMO SESTRI

Draga moja seko,
htjela sam ti napisati pismo, da znaš koliko si krasna.
Ti si najbolja prijateljica koju sam ikad imala.
Ti si tako krasna.
Kad me pogledaš, osmijeh mi postane veći.
Tvoje oči su jako divne.
Ti stalno sjajiš.
Dan bez tebe nije dan.
Kao što i život bez tebe nije život.
Bez tebe ne mogu živjeti.
Jako te volim.
Veliki pozdrav,
Ana

Ana Soldo, 8. r., Wohlen

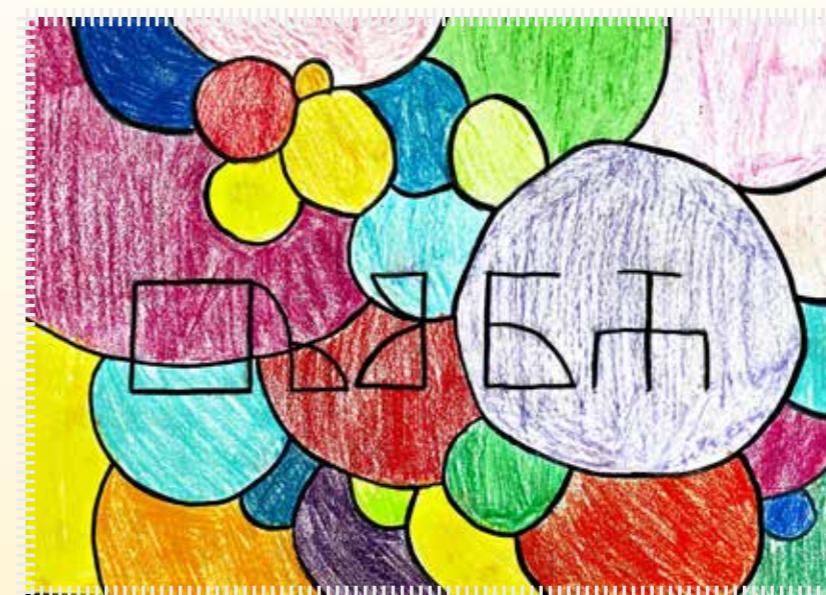
OVO SAM JA

Ja se zovem Luka i moje prezime je Franjić-Zelić. Imam devet godina, a rođio sam se 23. 6. 2013. Živim u Švicarskoj u Baselu. Volim igrati nogomet i igram u nogometnom klubu NK Alkar.

Luka Franjić-Zelić, 4. r., Basel
(Wasgering)

Olivia Tresch, 2. r., Emmenbrücke

Dora Sabalić, 5. r., Nussbaumen

OBITELJ

- O**bitelj se voli, obitelj se grli.
- B**aš onako srdačno i snažno.
- I**zajedno provodi vrijeme.
- T**ata čuva svoju obitelj.
- E**, a mama se nježno brine.
- LJ**ubavi, drugo ime ti je obitelj.

Debora Arman, 7. r.,
Karla Bilješko, 6. r., Menziken

MEDVJED NA PLAŽI

Bio je jednom jedan medvjed Bruno. Dosadilo mu je biti u šumi. Htio je ići na plažu i vidjeti kako je tamo. Prije nego što je otišao, dobro se najeo. Stigao je na plažu. Ljudi su počeli vikati: „Medvjed, medvjed!“ i pobegli. Bruno je uživao u suncu i moru. Bilo mu je lijepo, ali je bio sam. Kada je odlučio otići, čuo je nešto na drugoj strani plaže. Tamo je bio jedan drugi medvjed. Zvao se Bucko. Baš im je bio lijepo. Družili su se i sljedećeg dana. Od tada su postali najbolji prijatelji i živjeli u šumarku blizu plaže.

Lea Pražak, 6. r., Oftringen

GITA

Gđe je Gita nestala?
I je li sigurna?
Tata ju je tražio,
A na kraju ju je našao.

Emili Bartulović, 5. r., Sargans

PIŠEM TI PISMO

Majstore Mrkonja,

šaljem Vam ovo pismo jer imam jedan savjet za Vas. Nemojte se ljutiti zbog svakog detalja i budite nježniji prema drugima.

Zašto ste tako zločesti prema Hlapiću? On je tek šegrt koji Vam želi pomoći. Nije krv za krive mjere čizama jer je dječak namjerno micao nogu. Na kraju ste vi uzeli mjeru, a optužili Hlapića. On zaista ne zaslужuje takvo ponašanje. Mislite li da je u redu biti grub prema drugima kada imate loš dan? U tome slučaju, dan je loš svima. Pokušajte ostaviti probleme iza sebe i biti bolje raspoloženi.

Sigurna sam da Vam majstorka može pomoći. Ona je dobra žena s velikim srcem.

Velik pozdrav iz Pfäffikona od Franciske!

Franciska Lovrić, 7. r., Pfäffikon

Draga Gita,

pišem ti ovo pismo jer bih htjela da postanemo prijateljice.

Mislim da si dobra, lijepa i talentirana.

Volim što si pomogla Hlapiću da pronađe čizme.

Pozdrav od Janelle iz Rapperswila!

Janelle Barać, 5. r., Rapperswil

BAJKO O SPAŠAVANJU ŽIVOTINJA

Jednoga dana, šetajući šumom, pjesnik, ban i vila susreli su vatrenog slavu na crvenom stablu koji je pričao s medvjedom i kunom.

Ugledavši ljudi, slavuj je upozorio medvjeda i kunu da se brzo sakriju jer je organizirana potraga za njima. Ljudi ih žele uloviti i zauvijek smjestiti u zoološki vrt.

Životinje nisu znale da su pjesnik, ban i vila dobri sve do trenutka kada su se u šumi pojavili lovci s puškama za uspavljanje životinja. Tada su pjesnik i ban savjetovali životinjama da se sakriju u medvjedi brlog dok ne prođe opasnost.

Životinje su požurile do brloga, a medvjed se dosjetio postaviti zamku pred brlogom. Tražeći životinje, lovci su upali u zamku. Životinje su tada pobegle, a vatreni slavuj je, kada su životinje bile na sigurnoj udaljenosti, oslobođio lovce iz zamke i tako pokazao dobrotu životinja. Medvjed, kuna, slavuj, a kasnije im se pridružila i tuna, svoje utočište pronašli su na prekrasnom otoku na kojem su rasli vinova loza, hrast lužnjak, duhan i maslina. Otok im je stvorila vila koja ih je redovito posjećivala s banom i pjesnikom.

Katarina Čulo, predškola, Michael Tresch, predškola, Gabriela Čulo, 1. r., Olivia Tresch, 2. r., Ana Knežević, 3. r., Mia Knežević, 4. r., Isabella Čačić, 4. r., Emmenbrücke

Iris Pendeš, 3. r., Oftringen

MAŠTA

Mia Ineichen, 3. r., Luzern

MOJA MAŠTA

Kada uvečer legnem u krevet i razmišljam što će sutra raditi, odjednom mi se oči zaklope i tada budem na drugom mestu. Malo sam u zemlji slatkiša, malo u zemlji vila i malo na jednom mestu gdje nikada nisam bila. Uvijek budem negdje drugdje, ali kada se probudim, sjećam se samo nekih stvari. Tog se trenutka pitam: „Je li to bilo stvarno ili je to bila samo moja mašta?“

Martina Kutleša, 5. r., Basel (Brunnmatt)

PROFESOR BALTAZAR

(Čudotvorni kolač)

Razbojnici su došli u grad. Radili su velike probleme. Ljudi su bili jako preplašeni. Došao je profesor Baltazar. Pripremio je tortu za rođendan. Razbojnici su je pojeli i postali dobri. Otišli su iz grada.

Raffaella Marić, 2. r., Amanda Marić, 3. r., Nicola Nujić, 6. r., Gordola

Ana Dovođa, 3. r., Rothrist

PRVA KRAVA NA NEBU

Jedna je krava živjela sa svojim prijateljima na velikoj njivi na planetu Zemlji. Jedne noći, dok je ona bila u štali, sanjala je da je Mjesec od sira, a ona obožava jesti sir. Ujutro, kad se probudila, požurila je probudit svoje prijatelje i rekla im: „Ja hoću ići na Mjesec. On je od sira!“ „Ali Mjesec nije od sira, nego od prašine!“, odgovorili su joj prijatelji. „Mene nije briga što vi meni gorovite, Mjesec je od sira. Ja volim sir i ja želim ići!“, rekla je krava.

Njezina je njiva bila u blizini jednog aerodroma. Krava je napravila rupu u ogradi i brzo prošla kroz nju kad je ugledala avion na pisti. Popela se na avion, jednom poskočila i odletjela u svemir. U svemiru je spazila Mjesec pa se u istom trenutku uputila do njega. Odmah se sjetila sira i u istom trenutku zagrila komad Mjeseca. Ali usta joj nisu bila puna sira, nego mjeseceve prašine! Ona se naljutila sama na sebe i pomislila: „Zašto nisam slušala svoje prijatelje?!“

Na Mjesecu joj je bilo dosadno samoj pa se htjela vratiti na Zemlju, ali nije znala kako. Jednog je Mjesecu dana prolazila raketa pored Mjeseca i astronaut je video kravu. Ukrcajući ju u sobom natrag na Zemlju. Odmah je sutradan u novinama pisalo: „Prva krava na nebu.“

Gabrijel Prljević, 7. r., Langenthal

Marko Bošnjak, 5. r., Thun

MOJA KUĆA IZ SNOVA

U svojoj kući iz snova živim sam. Ima jednu veliku spavaću sobu, dvije kupaonice, dva hodnika, jedan veliki dnevni boravak i kuhinju. Ispred kuće nalazi se veliki vrt koji ima gol za nogomet.

Ivan Pušeljić, 4. r., Ascona

MOJA DOMOVINA

LEGENDA O RUŽICI GRADU

Kraljica rata

Bila jednog dana princeza Ružica. Ona je bila jedina kći kralja Rivan I. u godini tisućitoj. Uskoro se završavala gradnja grada Rivan, kada su ga neprijatelji počeli napadati. Kralj Rivan morao je poslati sve svoje vojnike i svoja tri sina u rat. Svoju jedinu kći Ružicu morao je zaštiti pa ju je namjeravao poslati na vrh „Baba“ u sigurnu kulu u današnjoj Hercegovini. Ali Ružica to nije htjela, već je htjela pomoći u borbi protiv neprijatelja i ostati u gradu u njihovom dvoru. Došla je noć, a kralj Rivan bio je još uvijek budan jer nikako nije mogao zaspasti. Planirao je ratnu strategiju za pobedu. Ružica je u tom trenu predosjetila nekakvu tragediju. Otrčala je u tamnicu i uspjela saznati od jednog zarobljenika gdje se neprijatelji trenutačno nalaze i koja je njihova ratna strategija. Brzo se vratila oču i ispričala što je saznala. Sažnala je da je njezin otac glavna meta i to baš ovu noć. Pogledala je kroz otvor dvorca jer je upravo sažnala gdje se neprijatelji skrivaju i čekaju pravi trenutak da ispalе strijelu u njezinog oca. U tom trenutku vidjela je da neki neprijateljski ratnik stoji s lukom i strijelom. Rivanu ništa nije bilo jasno. Krenuo je prema prozoru da vidi što se događa i što to Ružica vidi. Kako bi spasila život svoga oca, Ružica je svojim tijelom zaklonila očevo. Htjela se i ona spasiti, ali je bila prespora. Strijela ju je pogodila i ona je dala svoj život za očev. Kada je Rivanova vojska sažnala što se dogodilo, dobili su neopisivu moć i snagu za borbu u ratu. Ne zna se koliko je rat trajao, ali se zna da je Rivanova vojska pobijedila jer su znali ratnu strategiju neprijatelja koju je Ružica prenijela svom ocu onog dana kada je umrla. Rivan je također ubijen u ratu. Ružicin najstariji brat postao je kralj i u čast heroini Ružici, svom gradu promjenio ime u Ružica grad!

Veronika Krajinović, 7. r., Iva Dovođa, 6. r., Nikola Slaviček, 7. r., Rothrist

Sofia Silajdžić, 2. r., Uzwil

Klara Antunović, 8. r., Kappeli

Rachel Nadine Jurašin, 7. r., Münchenbuchsee

Elyn Steinemann, 2. r., Frauenfeld

Klara Justinić, 8. r., Nussbaumen

SLAVONIJA

Slavonski Brod

Lipicanac

Atraktivna

Vukovar

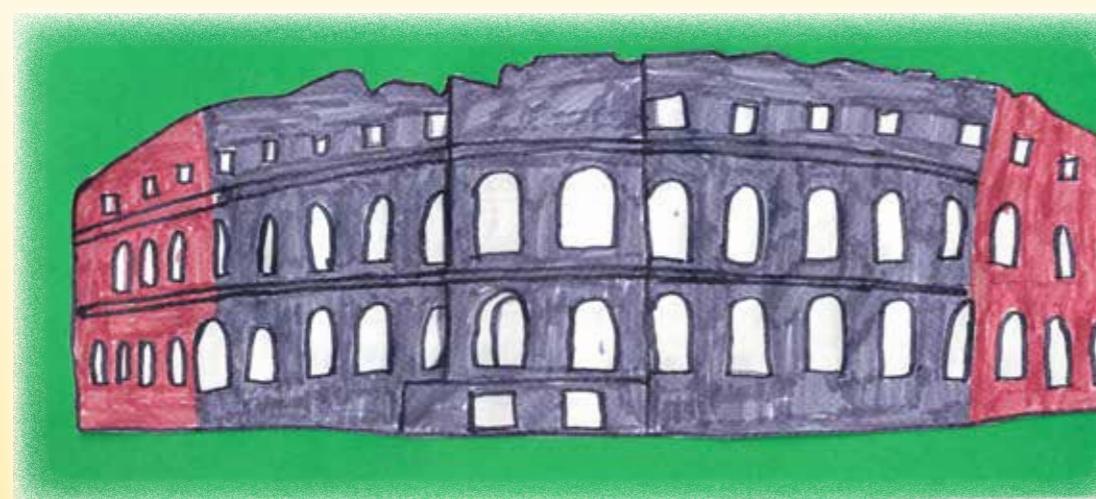
Oranice

Našice

Ilok

Jabuke

Aljmaš

Ines Barišić, 5. r., Bern

Petra Paola Wirth, 5. r., Giubiasco

Juraj Marinović, 7. r., Zug

HRVATSKA JE...

Hrvatska je moj dom. A i mjesto gdje žive moja obitelj i moji prijatelji. Kao i svaka država, Hrvatska ima svoje dobre i loše strane. Ali ona je ipak moj dom koji jako volim. Nikada nijednu državu neću voljeti više od Hrvatske.

Elena Tudić, 4. r., Münchenbuchsee

MOJA DOMOVINA U TRI VRSTE RIJEĆI

Moja domovina su:

Ivan, Alojzije i Klara.

Frana, Antonia i Samuel.

Jonas, Levin, Ivano i Loris.

Makarska, Zagreb, Split i Zadar.

Tesla, Modrić, Tuđman, Dalić i Čiro Blažević.

More, nogomet, ponos i slava.

Sreća i tuga (kad odlazim).

U mojoj domovini mogu:

Voljeti, trčati, igrati i bacati.

Plivati, sunčati se, uživati i hodati.

Lizati, pisati, ginuti (za nju) i spavati.

Moja domovina je:

Lijepa, ponosna i kockasta.

Crveno-bijela, plava, slatka i sunčana.

Nogometna, sportska, ljetna i sretna.

Frana Mamić, 3. r., Antonia Berišić, 4. r.,

Klara Antunović, 8. r., Ivan Prskalo, 4. r.,

Alojzije Berišić, 8. r., Kappeli

DOBRODOŠLI U HRVATSKU

Republika Hrvatska najbolja je zemlja. Sve u njoj imаш što god ti treba. Prekrasna priroda, najbolje more koje nikad nema noćne more. Super je hrana samo u Hrvatskoj. Nema bolje. Želim zahvaliti svim braniteljima za sve što su napravili da Hrvatska bude država. Moj djed i stric su se borili tad. Hvala!

Mateo Divković, 5. r., Nussbaumen

POZNATE OSOBE

NIKOLA TESLA

PISMO NAJDRAŽOJ PJEVAČICI

Draga Selena Gomez,

zovem se Emily. Imam četrnaest godina i živim u Švicarskoj. Idem u osmi razred i nadam se da će se upisati u gimnaziju ove godine. Volim se igrati s frendicama i gledati serije na Netflixu.

Kad sam bila mala, voljela sam gledati Disneyjev televizijski program. Tamo sam te upoznala, počela sam slušati tvoju glazbu i od tada si mi najdraža pjevačica.

Najviše mi se sviđa tvoj Revival album! Najbolja pjesma na njemu mi je Same old love, ali isto volim i Hands to myself. Sve su mi tvoje pjesme odlične!

Baš se nadam kako ćeš doći u Zürich. Već danima čekam novosti na tvom Instagramu, ali ako još nisi spremna ići na turneju onda je to u redu.

Emily Golesworthy, 8. r., Uster

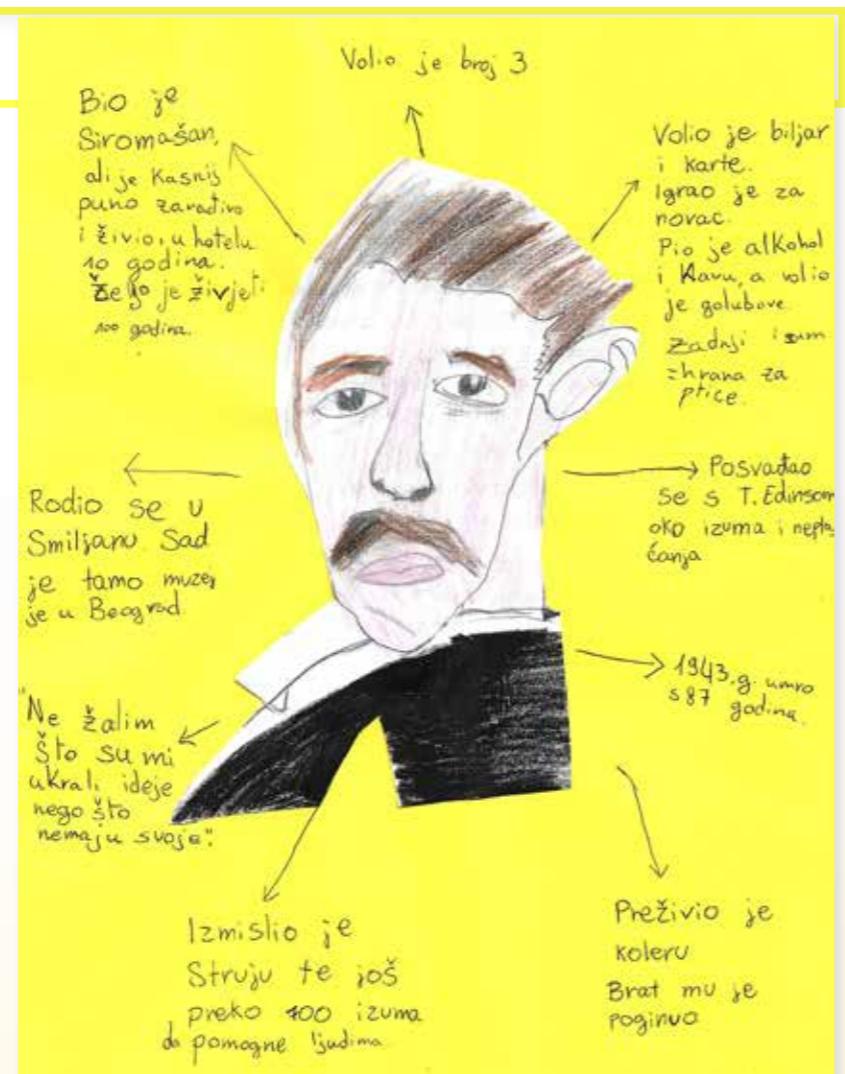
LIONEL MESSI
PRIČA O NAJVĒĆEM NOGOMETĀŠU SVIH VREMENA

To je Rosariov mali dječak koji je osvojio 7 nagrada Ballon d'Or i 9 naslova Lige prvaka.

Također je uspio doći do 5 Zlatnih kopački i mnogih drugih trofeja. Vrhunac njegove

karijere bio je u prosincu 2022. kada je osvojio Svjetsko prvenstvo. Za mene je uvijek bio najbolji nogometāš svih vremena jer su ga uvijek kritizirali samo zato što nitko nije mogao shvatiti da je najbolji.

Ante Kodžoman, 8. r., Uzwil

Lorena Drinjak, 8. r., Lana Maria Drinjak, 5. r., Catherine Cardoso, 3. r., Laura Markić, 3. r., Stipe Drinjak, 7. r., Biasca

ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY

29. lipnja 1900. rođen je u Francuskoj Antoine de Saint-Exupéry. Njihov je otac 1904., nažalost, umro. Kao dječaka su Antoinea zanimali zrakoplovi. U vrijeme studija ispunio je svoj san i završio je pilotski tečaj te počeo raditi kao pilot. 1935. se njegov zrakoplov srušio kako tada zrakoplovi nisu bili sigurni kao danas. Srušio se u saharskoj pustinji. On i njegov kopilot jedva su preživjeli. U vreloj pustinji spasio ih je jedan beduin.

1942. u New Yorku počeo je prvi put pisati Malog princa. Često je skicirao crteže na ubrusima i sam je ilustrirao Malog princa. Nakon objave Malog princa 1943., odlučio se ponovno vratiti u Francusku. Do danas se ne zna što se tada desilo s njegovim zrakoplovom. S njim je u moru život završila i njegova žena. Malog princa je napisao inspiriran bajkom Mala sirena.

Antonia Mravak, 7. r., Urdorf

30

SIJEČANJ 2023.

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Antonia Bešlić, 5. r., Kreuzlingen
Siječanj, Ivan Lacković Kroata - Crveni zdenac

OŽUJAK 2023.

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Andjela Marić, 6. r., Aarau
Ožujak, Slava Raškaj - Lopoči

SVIBANJ 2023.

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Ana Bešlić, 7. r., Kreuzlingen
Svibanj, Mirna Šišul - Makovi

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

Emma Matić, 6. r., Dietikon
Veljača, Anton Cetin - Djevojka i cvjet

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Emma Matić, 6. r., Dietikon
Travanj, Ivan Rabuzin - Cvjetovi pejsaž

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
		1	2	3	4	
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Ivan Martinović, 5. r., Dietikon
Lipanj, Edo Murtić - Morski pejsaž

Gabriel Lončar, 7. r., Schaffhausen
Srpanj - Vasko Lipovac - Mornar

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Ivano Martinović, 5. r., Dietikon
Rujan, Srećko Perković - Mrva priroda

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Mira Jažo, 5. r., Frauenfeld
Studenji, Ivan Generalić - Jelen u šumi

SRPANJ 2023.

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
		1	2	3	4	5
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Eleonora Sureta, 5. r., Aaraus
Kolovoz, Vladimir Ivančan - Žitno polje

RUJAN 2023.

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
				1	2	3
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Nio Topalović, 3. r., Aaraus
Listopad, Milan Generalić - Jesensko stablo

STUDENI 2023.

PON	UTO	SRI	ČET	PET	SUB	NED
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Marta Lončar, 5. r., Schaffhausen
Prosinac, Željko Prstec - Pri Kapucinima

KOLOVOZ 2023.

Eko lekcija, Ana Bošnjak, 8. r., Thun

LISTOPAD 2023.

PROSINAC 2023.

Pčelica Ijenilica, Ema Božić, 7. r., Thun

OSMOSMJERKA

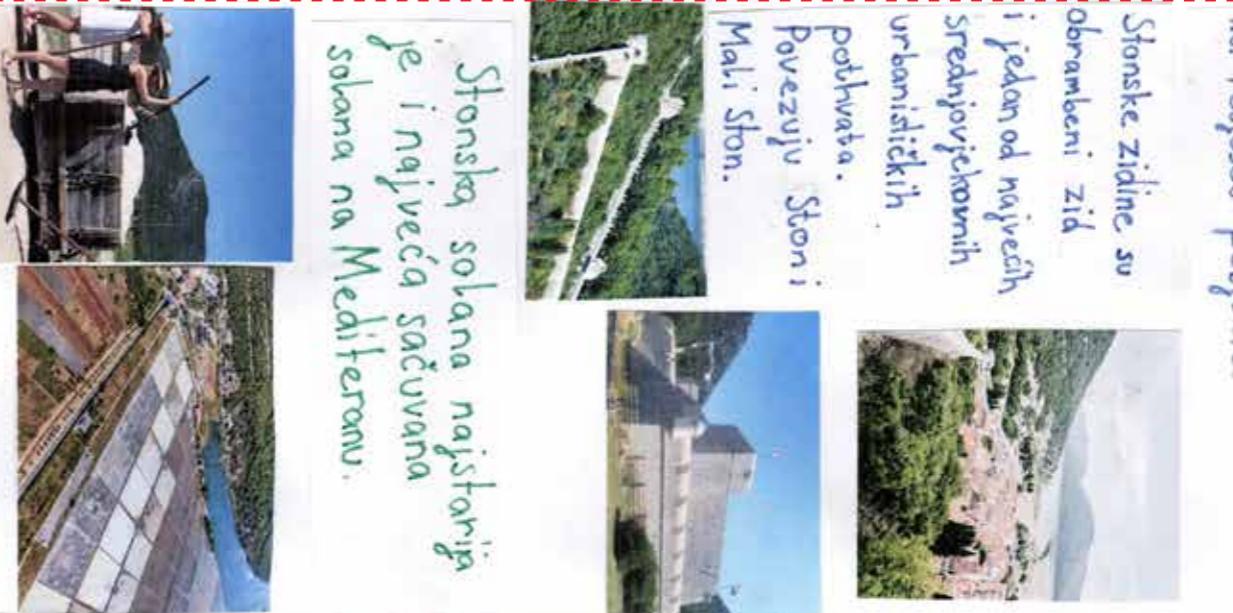
Pronadi i zaokruži navedene pojmove.

T	F	G	G	I	H	R	A	S	T	L	U	Ž	N	A	K	M	M	K
S	R	K	O	V	A	N	I	C	A	D	A	Ć	U	Š	V	B	A	A
C	E	A	L	C	I	K	G	D	R	T	P	H	T	C	Č	N	S	A
S	V	J	K	L	Č	N	P	O	D	R	I	R	Z	A	D	V	L	C
L	C	A	S	F	G	E	O	H	U	J	L	L	Č	V	Š	T	I	I
A	B	I	Z	F	G	D	A	V	H		N	R	Z	O	L	V	N	N
V	E	L	E	B	I	T	S	K	A	D	E	G	E	N	I	J	A	A
U	F	I	N	Ž	Z	Š	J	P	N	L	P	R	T	E	Z	K	R	Č
J	F	B	N	M	K	J	L	Č	Ž	R	O	T	R	E	J	T	K	V
S	D	N	E	Đ	G	K	U	K	U	R	U	Z		Č	H	G	I	O
H	B	K	H	N	H	Ž	R	J	G	G	V	C	A	Z	O	Z	K	N
N	M	E	M	R	K	I	M	E	D	V	J	E	D	U	F	H	M	R

TUNJ, MRKI MEDVJED, SLAVUJ, KUKURUZ, VINOVA LOZA, HRAST LUŽNJAK, DUHAN, MASLINA, VELEBITSKA DEGENIJA, LIPA, NOVČANICA, KOVANICA, NOVAC

SPAJALICA

Crtom spoji kovanicu i iznos:

Broj stanovnika:
7401

Pelješac je podijeljen na četiri općine: Ston, Janjina, Trpanj i Orebić.
Neka od ostalih mjesto su Dubrava, Luka, Broce, Duba, Donja Vrućica, Gornja Vrućica, Žuljana, Sreser, Trstenik, Kuna Pelješka, Popava Luka, Loviste...
Paluotok Pelješac nalazi se u Dubrovačko - Neretvanskoj županiji.

Na Pelješcu posjetite:
Stonske zidine su obrambeni zid
i jedan od najvećih srednjovjekovnih urbanističkih potkvata.
Povezuju Ston i Mali Ston.

Pelješac je drugi po veličini hrvatski poluotok koji se smjestio na jugu Hrvatske.

Pelješki most premošćuje Malostonski zaljev između Komane na kopnu i Brijestje na poluotoku Pelješcu i tako cestovno ostvaruje kontinuitet teritorija Republike Hrvatske.

Otvoren: 26.srpanj 2022.
Duljina: 2.404 m
Širina: 24 m
Visina: 55 m

= odreži

= savij

P E L J E Š A C

Vinarije: Saint Hills, Velicic,
Miloš, Matuško, Madirazza,
Miličić, Grgić

Najljepše plaže:
Divna, jezero, Mokalo,
Parpratno, Trstenica, Viganj
Žuljana

Muzeji na Pelješcu:
Pomorski muzej u Orebiću,
Muzej pelješke tradicije,
Muzej vina i vinogradarstva
u Putnikovcima

Uzgajališta kamenica
Uzgajališta školjaka u
Malostonskom zaljevu mogu
se posjetiti organiziranim
turističkim obilaskom.

